

Bozó Zsuzsanna

Utazás a Göncölszekéren

Esteledett, mire a városba ért. András sietős léptekkel haladt, mint aki tilosban jár, sötét titkok nyomják a lelkét. Benyitott az oly szeretett, most mégis idegen házba. Minden úgy volt, ahogy azon a napon hagyta. Mintha ezer évvel ezelőtt történt volna.

Pedig csak öt év telt el azóta, hogy ebben a házban megkérte Emma kezét. Boldogok voltak, mint még soha. Ültek a kandalló előtt, s a lány elmesélte, hogyan képzei a közös jövőt. Ház, gyerekek, hatalmas kert, no és természetesen kutya, macska. A férfi nem is igazán figyelt a szavaira, csak gyönyörködött Emmában. Mosolyában, mozdulataiban, hangjában. Varázslatos volt minden. Kint hullt a hó, fehér köntöst öltött a világ, s ők ketten bent üldögéltek a duruzsoló tűz mellett.

Esküvőjüket a következő tavaszon a lány szüleinek kertjében tartották. Ez is Emma álma volt, a kerti esküvő. A vendégek színes ruhái, mint megannyi tarka virág. András, amikor először pillantotta meg Emmát hófehér menyasszonyi ruhájában, úgy érezte, a legértékesebb ajándékot kapta az élettől. Nézte a lányt, s hirtelen félelem fogta el. Vajon megérdemli ő ezt a boldogságot? Nem találta meg majd könnyűnek azon a mérlegen, amin Emma az igazi férfit, a szerelmet méri? Aztán a lány felemelte fejét, rámosolygott, s ez a mosoly elsöpört minden bizonytalanságot. Ők ketten összetartoznak. Örökké.

Amikor az eskü szavait mondták, felragyogott a nap, aranyba vont a menyasszonyt, madarak trilláztak a szertartás alatt.

S ő, amikor először mondta ki a szót, hogy „feleségem”, méterekkel lebegett a föld felett. Micsoda öröm és büszkeség volt azt a szót kiejteni!

Pár héttel később a városban sétáltak a csillagfényes ég alatt. A férfi hirtelen Emma felé fordult, s megkérdezte, elutazna-e vele a Göncölszekéren valahová. A lány nevetett, s csak annyit kérdezett:

- Mikor indulunk?
- Holnap reggel – válaszolta.

Igen. Emma nem azt válaszolta, hogy nem is lehet a Göncölön utazni, vagy, hogy ne beszéljen butaságokat. Nem, Emma csak annyit kérdezett, hogy mikor indulnak. Nem keresett ellenérveket. Egyszerűen hitt a dolgokban. S a hite átsegítette mindenben.

András egész éjszaka dolgozott, öntapadós tapétából kivágta, hogy Göncölszekér, s ráragasztotta az autóra.

Másnap reggel útnak indultak. Végig sem gondolták, mit cselekszenek, nem volt útiterv, azt sem tudták, hol hajtják álomra fejüket. Fiatalok voltak, szerelmesek, s hittek abban, hogy a világ tele van csodákkal.

Beutazták az országot. Meseszép helyeken jártak. Lillafüreden csónakáztak, Tapolcán fürödtek, Miskolcon villamosra ültek s eljátszották, hogy az előző században élnek, s előkelő családok gyermekei. Szombathelyen elvarázsolta őket a romkert, Pannonhalmán megilletődve lépkedtek az apátság területén. Pécsen a lakatfal előtt újra örök hűséget esküdtek egymásnak, s Siklóson a várban beálltak a viaszfigurák közé. Mennyit nevettek! Két hétig utaztak a Göncölön. Most már tudja, élete legjobb döntése volt ez az út.

Karácsonykor Emma apró, rózsaszín cipőcskéket tett a fa alá. András majd elolvadt a boldogságtól. Ettől a perctől kezdve a széltől is óvta az asszonyt.

Egyik reggel Emma rosszul érezte magát. András, mint valami eszelős rohant vele a kórházba. A feleségem ... mentsék meg ... – csak ennyit tudott mondani, s az eléje siető orvos karjába helyezte Emmát. Az asszony még megszorította a kezét, s halkan suttozta: Nem lesz semmi baj.

A februári szél végigsöpört a városon, havat hozott magával. A világ újból fehérbe burkolózott, most azonban hideg, riasztó volt ez a fehérség. Az utak járhatatlanná váltak, helyenként derékmagasságú torlaszokat emelt a szél.

András üveges szemmel nézte a koporsót, amibe bezárták az egész életét. Feleséget s soha meg nem ismert gyermeket temetett. Torkát jeges kéz markolta, úgy érezte megfullad. Kiáltani, zokogni szeretett volna. Nem, nem szabad a földbe tenni azt a koporsót. Emma fél a sötétől. Emberek! Hát itt mindenki megbolondult? Nem lehet az, hogy tétlenül nézzük, ahogy betemetünk valakit a föld alá. Nem, nem lehet. Mint az űzött vadnak, járt a tekintete, úgy érezte, nem bírja elviselni ezt a fájdalmat.

A szertartás végén az idős plébános, aki gyermekkorra óta ismerte Emmát és Andrást, odalépett a férfihoz. Megszorította András kezét, s csak ennyit mondott: „A feleséged odafentről vigyáz reád. Mindig veled lesz. A szívedben örökké él.”

András még aznap elhagyta az országot. Nem tudott azon a helyen élni, ahol minden Emmára és a boldogságára emlékeztette.

Most tért vissza először. Öt év után érzett magában annyi bátorságot, hogy szembenézzen emlékeivel. Ma az Emma Alapítvány segítségével megnyílt egy ház, ahol az életből távozni készülő utolsó heteiket, napjaikat tölthetik. Emberhez méltó környezetben, szeretetben, megértésben, elfogadásban.

Egy ház, ahol az itt maradóknak is segítenek. Hittel, emberséggel, szeretettel. András az Emma Alapítványon dolgozott az elmúlt években.

Felvette az asztalról Emma fényképét. Magához szorította. Ennyi év után már tudott sírni is.

Száraz Pál

Amikor a férfi sír...

Halló! Te vagy, mama? ... Igen, itt Angéla... Mit mondasz? Hogy nem ismerted meg a hangomat?... Nem, semmi sem történt... azaz, hogy mégis... Majd elmondom. Hát tényleg megváltozott a hangom? Kérlek, ne ijedj meg,... nincs semmi bajom, jól vagyok... igazán... a te fantáziád mindjárt dolgozni kezd. Szinte látom aggodalmaskodó arcodat és a kezedet, amint remegve fogja a telefonkagylót. És mégis tudom, erős leszel, amikor támogatásra és vigasztalásra szorulok... Kérlek, mamikám, ne vágj a szavamba, hallgass meg nyugodtan... Óh, nem is tudom, hogy kezdjem el... Mama, ma délelőtt kölcsönös kimagyarázkodások után elhatároztuk Viktorral, hogy elválunk...

*

Hogy ez lehetetlen? Meg kell értened, hogy azért folyamodtam ehhez az utolsó megoldáshoz, mert a többi próbálkozás már mind csődöt mondott. Eddig nem volt bátorságom bevallani neked házasságunk elromlását, de azt hiszem, te azért észrevetted, hogy köztem és Viktor között már nincs meg a teljes harmónia. Ez már a lakodalmunk után fél évvel kezdődött, mikor Viktor bevonult két évre katonának, s akkor azt mondtam: Ilyen az élet, megalkuvónak és türelmesnek kell lenni. Makacsul belekapaszkodtam abba a gondolatba, hogy elszakadásunk mindkettőnk javára válik majd. Hogy megtanuljuk egymást jobban szeretni. Viktor visszatérése után folytatta régi életét. Semmi sem változott, és én újra túrtem, néha tiltakoztam, aztán végleg elkeseredtem...

*

Nem, most már nem veszem szívemre a dolgot... azt mondd, a hangom remeg... Dehogyan, csak a vonal rossz... Elmúlt már az az idő, amikor én Viktor miatt sírtam...

*

Gondolkozzam? De hiszen már hét éve gondolkozom... Igen... igen. Te úgy beszélsz, ahogy a gondos jó anyák ilyen esetben szoktak, csak ezt a szót ne mondanád: tűrni! Tudod mit jelent ez a szó? Azt, hogy szó nélkül hagyjam, amikor a férjem levelet rejt el előlem a fiókjába, vagy megjelenésemre hirtelen leteszi a telefont. És tegyek úgy, mintha semmit sem látnék, amikor jelentősen int valamelyik barátnőmnek. Tűrni: ez annyit jelent, mint egyedül virrasztani éjjel, álmatlanul lesni az órák múlását, fülelni minden neszre, megremegni, amikor megfordul a kulcs a zárban. Gyorsan bebújni a paplan alá, hogy ne halljam a zavart, álnok huzugságot és ne érezzem meg az idegen parfümöt...

Hogy most szenvedek-e? Nem. Cseppet sem. És nem is sírok...

Várj egy pillanatig, hozom a papír zsebkendőmet... Halló! Hogy mégis csak sírok... Hát igen, de ezek nem a fájdalom, hanem a lázadás, a felháborodás könnyei...

Azt kérdezed, tulajdonképpen mi robbantotta ki az elhatározásomat? Semmi különös. Egyszerűen megelégteltem a Viktorral való életet. Inkább élek egyedül, mint kettesben vele. Ezt minden indulat nélkül, egész nyugodtan megmondtam ma reggel Viktornak. Nagyon meglepődött. Összeráncolta a homlokát, maga elé meredt, és mintha a szája megremegett volna. Aztán hosszan beszélgettünk. Bejelentettem, hogy elhatározásom megmásíthatatlan. Végül megegyeztünk abban, hogy legjobb, ha elválunk. Holnap elutazom Párkányba, beköltözöm az ottani öreg házunkba.

*

Igazad van, Viktor nagyon tevékeny férfi. Szorgalmas, ambiciózus, vannak kiváló tulajdonságai. Ezt nem tagadom. De van egyéb oldala is... Nem, nem visszakozom! Holnap elutazom.

*

Persze, fájni fog elmenni... a lakásból. Rosszul értetted, én csak a lakásról beszélek. Puha volt, kedves, hangulatos. Mennyire szerettem az ebédlőben a mennyezetig felnyúló bútorokat, a kis zöld vázát, amelyben tavasszal mindig gyöngyvirágok illatoztak...

Tudom, ezeket is elvihetném magammal, de hát a régi házban nincs olyan meghitt rész, ahová a bútorok illenének... Emlékszem, hányszor ültünk a régi, boldog időkben a nappali foteljaiban... Eh, hagyjuk, én csak fecsegek, fecsegek, pedig mennyi elvégzendőm van még. Mielőtt kimegyek a vonathoz, felszaladok hozzád elbúcsúzni. De addig is, alighanem még ma este újra felhívlak...

*

Halló! Itt Angéla! Jelentkezem, ahogy ígértem. Hogy honnan telefonálok, mert olyan távolinak, gyengének hallod a hangom? Innen... Újvárból, de magam is úgy érzem, mintha nagyon messziről érkeztem volna vissza. Hogy is mondjam csak el... anya, én nem utazom el holnap Párkányba. Itt maradok Viktor mellett...

*

Úgy történt, hogy Viktor délben hazajött, és együtt ebédeltünk. Megviseltnék, szomorúnak látszott. Ebéd végén Viktor szó nélkül felkelt, és a szobájába ment, én pedig megkezdtem a csomagolást, mindenünk kettéosztását. Hét évig minden a kettőnké volt és most elosztani: ez az övé lesz, ez az enyém... mondhatom minduntalan összeszorult a szívem... Később behívtam Viktort, megmutattam, mit végeztem. Nagyon levertnek látszott, és amikor azt mondtam, hogy a válásnak kellemetlen oldalai is vannak, halkán csak annyit mondott: „Ehhez tulajdonképpen nincs is szükség rám.” Indult kifelé a szobából. De én visszahívtam, és

figyelmeztettem, hogy még a szekrények tartalmát is el kell osztanunk, és jobb, ha ő is jelen van. Legyintett a kezével, de ott maradt. Kinyitottam az egyik szekrényt, és kivettem egy hosszúkás dobozt. Tudtam, mi van a dobozban, és felindulásomban kiejtettem a kezemből. Mind a ketten egyszerre hajoltunk le érte. Éreztem, hogy lehulló hajfürtjeim érintik az arcát... Aztán letérdeltünk, hogy a szőnyegen szétszóródott apróságokat összeszedjük. Egy kis fehér kabátka – emlékszel, te készítetted a mi kislányunknak... Aztán horgolt cipőcskék, kékszalagos kis ruhák, csipkés terítők. A nagy csendben hallani véltem szívünk dobogását, és kezünk szinte önkéntelenül összefonódott...

Egymásra néztünk. Viktor szeme úgy égett, mint két parázs, - a tüzes pillantásoktól megremegtem. Gépiesen forgattam reszkető kezemben a kis ingecskét, amelyet a keresztelőjekor viselt a mi alig fél évet élt kisgyermekünk.

– Emlékszel – suttogta Viktor –, néha felhúzta kis arcoskáját, mint te, amikor valamint elcsodálkozol...

– Emlékszem – mondtam –, és arra is, hogy sokan mondták, mennyire hasonlít rád...

Viktor szeme még fényesebb lett. Könnyek tették csillogóbbá. Óh, anyukám, ismered azt az érzést, ami a nőt elfogja, ha látja, hogy egy férfi sír...

– Mi lesz velünk? – kérdezte halkán.

Hirtelen elhagyott az önbizalmam. Olyan nagyon elhagyatottnak éreztem magamat, hiszen a gyermekem után most már a férjemet is elvesztettem. Zokogni kezdtem, Viktor megfogta a kezemet, átölelt, könnyeink egymásba folytak. Most már tudtam, hogy a sors másként határozott életemről, mint én ma reggel. Elvesztett kislányunk, akit annyira vártunk és annyira szerettünk, most másodszor köt össze bennünket, de most már örökre.

Mit kérdezel, mama?... Hogy mi ez a zaj?... Semmi, csak az ajtó csikordult meg. Viktor jött haza. Itt van mellettem, hallod, köszönt téged... Te pedig szólj hozzánk úgy, mint akkor, amikor még fiatal házaspár voltunk: hogy vagytok, drága gyermekeim? Ma ugyanúgy tele vagyunk reménységgel és egymás iránti szeretettel, mint akkor... Mit mondasz? ... Semmi, mama... csak egy csóknak alig hallható csattanása...

Farkas Gábor

Minden én

Álmatlanságod,
útvesztőid, a kétség
amikor gyomrodba rándul.

Az alvó fény
ahogy benned szilárdul –

minden én vagyok,
és némi tisztázatlan
sötét űrt hagyok.

Bájosló

Holdszín hangod takaró,
álmos csendet akaró.
Bársony csípőd eleven,
álmot látó szerelem.

Tóban mint ég, aranyán
társat lel most a magány.
Nádsor, hullám, tükör-ég,
osztatlan, mégsem elég.

Parton zengő aranyág,
alvó testek a tanyák.
Most mindent elfed a szó,
szívet, lelket takaró.

Átmenet

Lecsendesült az őszi nyár, megint egy
évnék szaggatom utolsó napjait.
Megint morzsolom a fohászt, a `mindegy`,
a `majd`, a `hátha`, a `talán` és az `itt`

könnyörtelen vádhalmozát. Őszi nyár,
húsz fok, enyhe légáramlat a folyó
felől. És gyengülni kezd a láthatár,
gyengülni a tett, és fáradni a szó.

Nehézkedem. Csak lassan, óvatosan –
őszi nyárból a téli őszbe. Ez olyan,
mint egy hétvégi ébredés: kései.

A láthatár fodrozódó szélei
léket ütnek a tájban. És egymásra
torlódik a sok `majd`, `mindegy` és `hátha`.

Így lesz a vers

Lopjad magad a kövek mélyébe,
hadd dübörödjön a szélcsend,
hogy felemeljen a szókép,
és beleverjen a versbe –

meghúzhatod magad rímjeidben,
szóparavánok mögül leshetsz,
leplezd a kint jól festett képekben,
így lesz a vers aranyból ketrec.

Így lesz a vanból
főlényes nincsen,
Semmivé emelkedő
reszkető Minden.